

KANSALLINEN TALOUSLUKUTAIDON¹ STRATEGIA HALLITUSOHJELMAAN

Ehdotamme, että kotitalouksien talousosaamisen edistämiseksi ja määrätietoiseksi kehittämiseksi seuraavan hallituksen ohjelmaan otetaan kansallisen talouslukutaidon strategian tekeminen ja sen edellyttämien toimenpiteiden käynnistäminen. Strategialle on määriteltävä siitä vastaava viranomaistaho. Strategiaa rakennetaan yhdessä viranomaisten, alan järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa.

Syksyllä 2014 julkaistiin valtakunnallisen tutkimuksen² alustavat tulokset suomalaisten talouslukutaidosta. Kansainvälisesti vertailtuna suomalaiset pärjäsivät hyvin, mutta osaaminen eri ryhmien välillä on epätasaista. Varsinkin nuoret ovat erityisessä vaarassa, mikä näkyy muun muassa nuorten maksuhäiriömerkintöjen kasvussa ja muina rahankäytön haasteina. Perhetausta ja lähipiiri määrittelevät pitkälti sen, millaiset lähtökohdat itsenäistyyvä nuori saa asumiseen ja oman talouden hallintaan.

Uudessa peruskoulun opetussuunnitelmassa (2016) on huomioitu taloustaitojen opetuksen lisääminen. Koulun ja perheen lisäksi valtion, luottomarkkinoiden, yritysten ja kolmannen sektorin on tiivistettävä yhteistyötä nuorten talousosaamisen edistämiseksi. Tämän tueksi ehdotamme Suomeen laadittavaksi nuorten talouslukutaitoa edistävän kansallisen strategian. Euroopan Komissio on kehottanut EU:n jäsenmaita kehittämään kansallisen strategian taloudelliseen koulutukseen. Jäsenmaiden tulisi tarjota kaikki elämänvaiheet kattavaa talouskoulutusta, joka on sisällöltään riippumatonta ja puolueetonta. Nuorten talousosaamisen edistäminen strategian avulla on myös OECD:n tavoite.³ Muun muassa Ruotsissa, Virossa ja Belgiassa nuorten talousosaamisen edistämiseksi ja turvaamiseksi on jo laadittu kansallinen strategia.

Kansallisen strategian tavoitteet⁴:

- a) Edistää taloudellista osaamista elinikäisellä koulutuksella
- b) Tarjota luotettavaa ja riippumatonta tietoa, työkaluja ja tukea
- c) Varmistaa koulutuksen ja tiedonvälityksen vaikuttavuus, seuranta ja nopea reagointi
- d) Lisätä alan toimijoiden välistä yhteistyötä ja edistää parhaiden käytäntöjen jakamista

Talouslukutaidon merkitys korostuu kulutuskäyttäytymisen ja finanssituotteiden jatkuvasti muuttuessa sekä työelämän epävarmuuden lisääntyessä kansainvälisen talouskriisin vuoksi. Talouslukutaito on tärkeä osa kansalaistaitoja ja yhteiskunnallista osallisuutta nyt ja tulevaisuudessa.

Mun talous -verkoston lisäksi monet toimijat tekevät yhteistyötä nuorten talousosaamisen hyväksi Suomessa. Tämän tueksi tarvitaan kansallinen talouslukutaidon strategia, jolla on riittävän korkea poliittinen hyväksyntä, sitoutuminen ja valtakunnallisen tason koordinointi.

Vuonna 2013 perustettu Mun talous -verkosto edistää nuorten taloustaitoja tiivistämällä finanssialan sekä nuorten parissa työskentelevien organisaatioiden, järjestöjen, viranomaisten ja yritysten välistä yhteistyötä. Tällä hetkellä verkostoon kuuluu yli 60 jäsentahoa. Verkoston toimijat uskovat, että nuorten talousosaamista voidaan parhaiten edistää eri sektorit ylittävällä yhteistyöllä ja nuoria aidosti kuulemalla. Verkoston taustalla on Suomen Setlementtiliiton, Nuorisosasuntoliiton, Takuu-Säätiön ja Nuorisosäätiön yhteishanke (RAY).
www.muntalous.fi

¹ Talouslukutaito käsittää taloudellisen tietämyksen, taloudellisen käyttäytymisen ja taloudelliset asenteet, joihin kaikkiin vaikuttamalla nuorten oman talouden hallintaa voidaan edistää.

² Kalmi & Ruuskanen, 2014: Taloudellinen lukutaito Suomessa -haastattelututkimus.

³ http://www.oecd.org/daf/fin/financial-education/OECD_INFE_High_Level_Principles_National_Strategies_Financial_Education_APEC.pdf

⁴ TOKATA -hanke https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/152342/Nuorten_talousosaamisen_edistaminen.pdf?sequence=1